

STICHTING HET NATIONALE PARK
De Hoge Veluwe

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Commissie Economische Zaken
Postbus 20017
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

datum:	ONS kenmerk:	ONDERWERP:
20 november 2015	K-151120-005	voorstel Wet natuurbescherming (33348) - re. Memorie van Antwoord

Hoogedelgestrengte Leden van de Eerste Kamer,

Inleiding

Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe heeft kennisgenomen van de antwoorden van de Staatssecretaris van EZ op uw vragen.¹ Het is evident dat de Staatssecretaris niet van plan is het wetsvoorstel te heroverwegen. Uw vragen worden door de Staatssecretaris omzeild en in wezen onbeantwoord gelaten. Kennelijk verwacht de Staatssecretaris geen fundamentele discussie met uw Kamer.

Ook voor het wetsvoorstel Wet natuurbescherming geldt dat de Eerste Kamer moet toetsen aan staatsrechtelijke en praktische vereisten die in de Tweede Kamer buiten beschouwing worden gelaten. Uit een recent artikel in de NRC ("*Weer zet de senaat er een streep door*", 11 november 2015) blijkt dat tussen 2000 en 2014 110 initiatiefwetsvoorstellen werden ingediend en dat slechts 38 daarvan leidden tot een nieuwe wet. De reden is dat deze wetten regelmatig de toets van de Eerste Kamer op uitvoerbaarheid en doelmatigheid niet doorstaan, aldus het onderzoek van de NRC. De Senaat ziet staatsrechtelijke en praktische bezwaren en verzet zich tegen wetsvoorstellen die sterk politiek gemotiveerd zijn. Vanuit dat oogpunt stemmen ook initiatiefnemende partijen in de Eerste Kamer weleens tegen een wetsvoorstel volgens de berichtgeving van de NRC.

Deze fundamentele toets van de Eerste Kamer geldt uiteraard onverminderd voor de Wet natuurbescherming dat geen initiatiefwetsvoorstel is; hoewel het wetsvoorstel daarvan wel veel weg heeft, gelet op het feit dat het wetsvoorstel na het aantreden van het Kabinet Rutte II sterk werd gewijzigd conform de Initiatiefnota 'Mooi Nederland' (maart 2013) van de PvdA, D66 en GroenLinks.

¹ EK 2015-2016, 33348, D (memorie van antwoord).

De Stichting rekent wel degelijk op een fundamenteel debat in de Eerste Kamer over bepaalde onderdelen van het wetsvoorstel. Met name de ongerechtvaardigde inbreuk op grondrechten en de ongelimiteerde carrousel van wetgeving. Als hierover niet meer wordt gedebatteerd, valt het wetgevingsproces moeilijk serieus te nemen.

Grondrechten

Op antwoord van uw vragen naar de inbreuk van het wetsvoorstel op de verenigingsvrijheid antwoordt de Staatssecretaris eenvoudigweg dat deze inbreuk voldoet aan de gestelde voorwaarden. Dus wel een inbreuk! Deze inbreuk voldoet echter geenszins aan de daarvoor geldende voorwaarden. De doelredenering van de Staatssecretaris, te weten: de inbreuk dient ter bescherming van de rechten en vrijheden van anderen en ter voorkoming van strafbare feiten, is zeer gezocht. Waar is het rapport dat onderbouwt dat jacht, schadebestrijding en populatiebeheer de rechten en vrijheden van anderen met voeten treedt en daarom nu bescherming nodig is? Decennialang is nimmer een dergelijke argument gehoord of een dergelijke klacht geuit. Nog vreemder is dat de aansluitingsplicht strafbare feiten voorkomt vanwege "*de sociale controle*" binnen de vereniging. Als deze redenering juist is, moet de regering elke vorm van individualiteit afschaffen. Een gevaarlijke redenering, juist één waartegen het grondrecht op verenigingsvrijheid een waarborg biedt. En eveneens zeer opmerkelijk: de noodzakelijkheidstoets ontbreekt ten enenmale. Volgens de Staatssecretaris is de verplichte aansluiting "*de enige plausible manier*" om de rechten en vrijheden van anderen te beschermen en om strafbare feiten te voorkomen.² Welk onderzoek onderbouwt deze conclusie? Voor afstemming is de band van een vereniging toch niet noodzakelijk? Dat gaat via overleg, zoals dat nu ook al gebeurt. Daarbij komt dat TBO's (terreinbeherende organisaties) naar willekeur van de Provincies van de aansluitingsplicht kunnen worden uitgezonderd. Waar blijft dan de noodzaak van de aansluitingsplicht, "*de enige plausible manier*", zoals de Staatssecretaris zegt? Het is bovendien juist deze ongelijke behandeling tussen groot grondbezitters en kleine grondbezitters, waardoor het Europees Hof van de Rechten van de Mens ("EHRM") de aansluitingsplicht van jachthouders in strijd met het EVRM oordeelde:³

"92. The Court observes that the respondent State sought to justify the difference in treatment between small and large landowners by pleading the need to pool small plots of land in order to promote the rational management of game stocks. While accepting that a measure which leads to a difference in treatment between persons placed in comparable situations may be justified in the public interest, the Court considers that in the present case the Government have not put forward any convincing explanation as to how the

² EK 2015-2016, 33348, D, p. 7 (onderaan).

³ EHRM 29 april 1999, *Chassagnou and others versus France*, application nr. 25088/94, 28331/95 and 29443/95.

general interest could be served by the obligation for small landowners only to transfer their hunting rights. At first sight, the rational exploitation of game stocks in a particular municipality is just as indispensable on large properties as on small ones and the Government have not shown the existence of any preponderant interest which could justify use of the criterion of the area of the land as the sole means of differentiation. The Court fails to see what could explain the fact that, in one and the same municipality, large landowners may keep for themselves exclusive hunting rights over their land, particularly with a view to deriving income from them, and are exempted from the obligation to transfer these rights to the community or, not hunting there themselves, may prohibit hunting by others on their land, whereas small landowners, on the contrary, are obliged to transfer the rights over their land to an ACCA. 93. Moreover, while it may appear to be in the interest of hunters who own small plots of land to band together in order to obtain larger hunting grounds, there is no objective and reasonable justification for compelling people who have no wish to band together to do so, by means of a compulsory transfer, on the sole criterion of the area of the land, which, as the Government moreover admitted, is a rather approximate yardstick."

Deze uitspraak van het EHRM haalt Staatssecretaris Dijksma in haar beantwoording - vreemd genoeg - niet aan. De voorgestelde aansluitplicht is echter duidelijk in strijd met het EVRM. Het is óf een aansluitplicht voor iedereen, óf voor niemand een aansluitingsplicht. TBO's kunnen niet worden uitgezonderd. De Stichting is tegen een aansluitingsplicht. Samenwerking kan heel goed door middel van afspraken plaatsvinden. Voor het faunabeheer gebeurt dat al binnen de faunabeheereenheid. Op uitvoeringsniveau functioneren TBO's niet anders dan anderen. Waarom dan het onderscheid tussen TBO's en anderen door middel van een aansluitingsplicht bij een wildbeheereenheid? Wat verder opvalt is dat Provinciale Staten private organisaties kunnen *verplichten* tot deelname aan vergaderingen of hen kunnen *verplichten* tot advisering.⁴ Een forse inbreuk op het recht op verenigingsvrijheid van die organisaties, welke inbreuk nergens door wordt gerechtvaardigd!

Daarnaast blijft onverkort staan dat het wetsvoorstel een ongelegitimeerde inbreuk maakt op het eigendomsrecht door de jacht aan een faunabeheerplan te onderwerpen. Ook in antwoord op uw vragen over dit onderwerp onderbouwt de Staatssecretaris wederom niet waarom deze inbreuk en deze wetswijziging *noodzakelijk* is.⁵ Voor welk maatschappelijk probleem is deze wetswijziging de onmisbare oplossing? Dat blijft een groot vraagteken. Deze wetswijziging is enkel voorgesteld als een compromis tussen de regeringspartijen. Maar zo wordt toch geen inbreuk op fundamentele rechten gerechtvaardigd? In zijn stresstest van de Nederlandse rechtsstaat spreekt

⁴ EK 2015-2016, 33348, D, p. 41.

⁵ EK 2015-2016, 33348, D, p. 8.

prof. mr. A.F.M. Brenninkmeijer onder meer uit dat het noodzakelijk is dat de Tweede Kamer en de Eerste Kamer niet argumenten vanuit het primaat van democratie of politiek, maar dat de rechtsstaat daarbij een wezenlijk element is.⁶ Prof. Brenninkmeijer concludeert zelfs dat bij het functioneren van onze rechtsstaat sprake is van systeemfalen. Juist de Eerste Kamer is geroepen hiertegen te waken. De Stichting maakt zich hierover - samen met anderen in Nederland - zorgen.

Wetgevingscarrousel

Ondertussen stapelen de berichten zich op dat het natuurbeleid en ook het wetsvoorstel Wet natuurbescherming alweer verandering behoeft. De Omgevingswet komt eraan. Dit betekent volgens de Staatssecretaris dat zodra het wetsvoorstel Wet natuurbescherming is aangenomen de wijziging van deze wet meteen ter hand wordt genomen via de "Aanvullingswet natuur", inclusief de bijbehorende consultatierondes.⁷ Dus drie wetgevingstrajecten achterelkaar waarin hetzelfde onderwerp wordt geregeld! Dat is maatschappelijke geldverspilling ten top. Bovendien maakt de Europese Commissie ondertussen haast met de herziening van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in het kader van REFIT: Regulatory Fitness and Performance programme. Dit krijgt ongetwijfeld zijn weerslag op het Nederlandse natuurbeschermingsrecht en natuurbeleid. Moet de regelgeving dan opnieuw worden aangepast? En of dat niet genoeg is adviseert prof. mr. Pieter van Vollenhoven nu aan de Staatssecretaris dat het natuurbeleid in Nederland anders moet om de samenleving daadwerkelijk bij de natuur te betrekken. Van alle kanten rinkelen de alarmbellen over het wetsvoorstel Wet natuurbescherming. Hieraan kan uw Kamer niet voorbijgaan. Het is dan ook haast onbetamelijk van de Staatssecretaris u bij kort briefje van 9 november jl. te verzoeken de behandeling van het wetsvoorstel Wet natuurbescherming vóór 20 december 2015 af te ronden.⁸ De Stichting meent dat u niet onder dergelijke druk behoort te zwichten maar juist de rug recht moet houden.

De Stichting heeft al eerder aangegeven dat natuurbeheer een integraal afwegingskader vergt. Sinds haar oprichting in 1935 voert de Stichting consistent en actief natuurbeheer uit conform een integrale belangenafweging: de balans tussen ecologie, economie en cultuurhistorie. Deze decennialange, integrale benadering heeft geleid tot een unieke biodiversiteit op Het Nationale Park De Hoge Veluwe. Het Park heet niet voor niets 'de groene schatkamer van Nederland'. Deze benadering staat haaks op de sectorale benadering in het wetsvoorstel Wet natuurbescherming. De vrijheid voor beheer die dit wetsvoorstel biedt is sterk ingekaderd door de overheid. Daardoor wordt de Stichting ernstig beperkt in haar mogelijkheden tot beheer van Het Nationale

⁶ Nederlands Juristenblad, 24 april 2015, aflevering 16, p. 1046 - 1055. Te vinden via: <http://njb.nl/Uploads/2015/4/NJB16-Brenninkmeijer.pdf>.

⁷ EK 2015-2016, 33348, D, p. 12.

⁸ EK 2015-2016, 33348, E.

De Hoge Veluwe naar eigen kennis en ervaring. Dat gaat ten koste van het behoud van de biodiversiteit. De overheid is geen natuurbeheerder. De Omgevingswet houdt de integrale belangenafweging van de eigenaars beter in het oog. De Omgevingswet en het wetsvoorstel Wet natuurbescherming zijn daarom onverenigbaar. Deze wetten kunnen dan ook niet zomaar op elkaar worden afgestemd.

Conclusie

De Stichting roept u ertoe op niet met het wetsvoorstel in te stemmen, maar ten minste hierover in debat met de Staatssecretaris te gaan en de behandeling van het wetsvoorstel aan te houden zolang het wetsvoorstel voor de Omgevingswet in procedure is. Het wetsvoorstel Wet natuurbescherming kan nu nog door de Staatssecretaris in de Omgevingswet worden verwerkt, dan wel als gewijzigd voorstel tot aanpassing van de Omgevingswet in behandeling worden genomen. De Stichting is bereid - zoals zij dat ook bij de deskundigenbijeenkomst van 26 oktober jl. heeft gedaan - haar standpunt in uw Kamer nader toe te lichten.

Met de meeste hoogachting,

S.E. baron van Voorst tot Voorst
directeur